

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUCHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

„VIDI BOG” SAU SFÂNTA CARE ȘI-A ÎNCREDINȚAT VIAȚA LUI DUMNEZEU

„Vidi Bog”, care înseamnă „Vede Dumnezeu”, este o propoziție simplă, dar care sintetizează întreaga filozofie de viață a Sfintei Magdalena de la Mălăinița (15 octombrie), recent canonizată de Sinodul Bisericii Ortodoxe Române. Indiferent ce fac oamenii și ce vremuri trăim, Sfânta Magdalena ne amintește un adevăr simplu, dar cutremurător: Dumnezeu vede tot. Aceasta înseamnă că nicio faptă bună nu rămâne fără ecou, nicio suferință nu este în zadar, nicio nedreptate nu rămâne neîndreptată, pentru că Dumnezeu ne va răspunde în funcție de felul în care noi alegem să ne trăim viața, iar El este alături de noi, nevăzut, în fiecare clipă.

Este o binecuvântare pentru noi, creștinii ortodocși români, canonizarea atâtor sfinți. Anul acesta a avut loc proclamarea generală a canonizării a 16 sfințe românce, provenite din toate locurile în care au trăit și trăiesc românii. Dintre sfințele care vin din ținuturi din afara graniței României o menționez aici în primul rând pe Sfânta Mărturisitoare Blandina de la Iași, născută în Basarabia, o femeie credincioasă, nevoitoare și ascetă fără egal, mireancă fiind, care a mărturisit pe Dumnezeu oricând a fost cazul, fără a face compromisuri. Azi ea se află lângă Sfânta Cuvioasă Parascheva, cea pe lângă care a stat ani de zile, pe care a iubit-o, a cinstit-o și a făcut-o cunoscută credincioșilor care veneau la Catedrala Mitropolitană din Iași pentru a-și încredința durerile Cuvioasei

Parascheva.

Pe de altă parte, mai avem o sfință care provine din Serbia, Sfânta Cuvioasă Platonida, fosta Despina Milița, din neamul despoților sârbi, soția Voievodului, și el sfințit, Neagoe Basarab.

Acum o lună de zile, pe data de 13 septembrie, a avut loc, în localitatea Mălăinița din Valea Timocului, Serbia, proclamarea locală a sfințeniei „mamei Măndălina”, Sfânta Magdalena de la Mălăinița. Până atunci aflasem că ceva despre ea, atât cât să vă pot informa în paginile „Cuvântului care zidește” despre viața și lucrarea tuturor sfințelor. Pentru fiecare sfință, cu fiecare dată a prăznirii lor am citit și m-am informat cât de mult am putut, în funcție de existența surselor de informare, în special on-line, pentru a vă descoperi această comoară a

Ortodoxiei ca să ne fie model de viață și împreună-rugătoare la tronul Sfintei Treimi.

Mărturisesc că este o mare oportunitate și bucurie să pătrunzi în viața sfinților, să afli cât mai multe despre ei, să le descoperi tăria, credința, iubirea de Dumnezeu, îndârjirea în a-L asculta și mărturisi pe Dumnezeu și râvna de a-L urma poruncile. Știu că viața sfinților, prin cunoașterea ei, a odrăslit noi și noi sfinți. Covârșitoare este cifra celor care s-au hotărât să urmeze întru totul lui Hristos când au citit viețile sfinților.

Apostol al românilor din Valea Timocului

Am citit și ascultat tot ce am găsit pe net despre Sfânta Magdalena și, fără a avea pretenția că o cunosc cu adevărat, am aflat lucruri

extraordinare despre această sfântă pe care o pot numi, fără teama de a greși, un apostol pentru românii din Valea Timocului. A păstrat credința printre oamenii din Mălăinița și împrejurimi atunci când românii nu mai aveau preoți, lucru care pentru noi, cei din țară, nu s-a întâmplat niciodată în așa măsură și pe perioade foarte mari de timp. Nici măcar în anii dictaturii comuniste.

De asemenea, am descoperit o comunitate largă de români, numiți vlahi, și peste granița de sud-vest a României. Cu problemele lor, cu dorința de a avea biserici și preoți ai lor, cu școli cu predare în limba română sau măcar ore de limba maternă.

Copilăria și tinerețea Sfintei Magdalena din Mălăinița

S-a născut pe 22 noiembrie 1895, a doua zi după sărbătoarea Intrării Maicii Domnului în Biserică, în satul Șciubic, Valea Timocului, într-o familie evlavioasă.

Tatăl ei, Milenko Ilić, era sârb, dar avea în genealogia sa și aromâni, probabil printre bunici. Mama sa se numea Milca, și era româncă din Transilvania, venită cu familia sa, Cătălinici, în Valea Timocului. La botezul fetiței, săvârșit la 3/16 decembrie 1895, a primit numele de Măndălina (Magdalena), semn al chemării ei spre o viață de smerenie și slujire. A mai avut două surori și trei frați. În familie lor au existat și preoți, unii dintre ei președinți de consistorii bisericești.

De la mamă, micuța Măndălina a învățat limba română, de la tată,

ofițer, dragostea de carte. Așa se face că, deși fetele în aceea vreme nu învățau carte, cele românce nici atât, pentru că nu erau școli în limba română, situația socială a tatălui i-a permis să meargă la școală în sat. Acolo a învățat patru clase, în limba sârbă.

În tot acest timp a înflorit în sufletul Măndălinei dragostea pentru slujbele de la biserică. Să spunem însă că din anul 1833 în biserici nu s-a mai slujit decât sporadic în limba română, ultima biserică cu slujbă în limba română fiind închisă în anul 1869. Iar în bisericile din Serbia la începutul secolului XX se slujea în limba slavonă, limba bisericească din acel moment.

La vârsta de 19 ani, la 2 februarie 1914, de ziua Întâmpinării Domnului, Măndălina se căsătorește în satul vecin, Mălăinița, cu Miloș. Dar căsnicia lor a durat doar 7 luni. Începe războiul, iar Miloș este chemat pe front. Moare, dar nu răpus pe front, ci în urma tifosului exantematic. Sfârșitul său a fost pe drum, la 5 kilometri de casă, pe când venea de la spital, care, supraaglomerat fiind, nu l-a putut primi. Acasă îl aștepta și băiatul său, de curând născut, Tadia, pe care nu a mai apucat să-l vadă.

Este momentul în care Măndălina se prăbușește sub greutatea nenorocirii care se abătuse asupra ei, dar găsește curând resurse să se îmbărbăteze și să fie puternică pentru ea și pruncul ei. Credința ei se vâdește adâncă, iar ea trece luminată de Dumnezeu de acele momente în care s-ar fi putut pierde, căci prinde curaj cu aceste două cuvinte, devenite mod de viață, sfat pentru alții și testamentul său: „Vidi Bog! Vede Dumnezeu!” Adică știe Dumnezeu. Cu aceste cuvinte, s-a așezat, răpusă de durere și neputință, în fața lui Dumnezeu, încredințându-și viața ei și a copilului în mâinile Domnului.

Nu s-a mai căsătorit niciodată. Și-a crescut băiatul singură, într-un mediu în care o femeie, fără un bărbat alături, putea foarte greu să facă față muncilor grele din gospodărie și de pe câmp necesare supraviețuirii. Cu toate acestea, credința în Dumnezeu a ajutat-o să facă față greutăților de care se lovea.

Adună comunitatea în jurul bisericii

Din momentul morții soțului ei a trăit ca o călugăriță. Viața ei era

împărțită între creșterea copilului, greutățile gospodăriei și biserică. Postea ca la mănăstire, se ruga mult, citea rugăciuni și era nelipsită de la biserică.

Între anii 1915-1918, în urma războiului între sârbi și bulgari, aceștia din urmă ocupă Serbia. Bulgarii vor aresta preoți, intelectuali, oameni cu stare sau importanți, pe care fie îi vor omori, fie îi vor duce în Bulgaria, de unde nu se vor mai întoarce niciodată. Multe dintre biserici rămân părăsite, în Valea Timocului și așa erau puține, iar oamenii cu greu beneficiau de săvârșirea slujbelor strict necesare: botez, cununie, înmormântare. În acele vremuri, cei adormiți întru Domnul erau înmormântați fără slujbă și, dacă aveau noroc, venea un preot care făcea slujba de înmormântare pentru toți cei morți în ultima săptămână.

Biserica din Șciubic rămăsese și ea fără preot. Și atunci Măndălina hotărăște să nu lase oamenii fără slujbe și biserica pustie. Începe să facă în biserică slujbele Utreniei și ale Vecerniei, citind și cântând din strană. În jurul ei se strâng femeile, care și ele încep a citi în strană. Desigur, la început toată lumea a fost contrariată, mai ales bărbații, cum o femeie cântă și citește în biserică. Acest lucru era nemaivăzut atunci în biserici, darămite să fie acceptat ușor. Dar cuvântul Măndălinei este ferm și explicit, ea arătându-le că se va pierde de tot credința, iar copiii nici măcar cruce nu vor ști să facă.

Până în ultimii ani ai vieții ei, mama Măndălina sau „baba” Măndălina va străbate 5-6 kilometri dus la biserică, 5-6 kilometri întors acasă. Prin pădure, cu toiagul la ea, ca să se apere de câini și fiare sălbatice. Pe arșiță sau ger, pe ploaie sau zăpadă, în opinci și cu obiele prin care repede pătrundeau umezeala.

Mama Măndălina a avut un rol foarte important în comunitate. În zonă erau vrăjitoare și descântătoare, la care apelau femeile atunci când ele sau familia aveau boli sau alte probleme. Acesta era un lucru statornicit de sute de ani în Valea Timocului, dar nu numai, credința ortodoxă împletindu-se cu obiceiuri păgâne. Mama Măndălina va fi cea care va propovădui, în felul ei, credința creștină, încercând să-i abată pe oameni de la practicile magice și „să-i tragă pe oameni la

Dumnezeu". Mulți veneau la mama Mădălina pentru sfat, iar ea le dădea un răspuns duhovnicesc pentru durerile și problemele lor și încerca să-i rupă de vrăjitoare.

Astfel, mama Mădălina începe să adune comunitatea în jurul bisericii. Cânta în strună și dacă era și dacă nu era preot la biserică. I se dusesse numele de „cea care cântă cu popii”. La un moment dat, văzând vrednicia sa și lucrarea pe care o făcea în biserică, episcopul locului i-a dat voie să intre în altar. „A fost o femeie de biserică, a dat savet la lume (n.r.: i-a învățat, le-a dat sfaturi), ea le-a zis oamenilor sărbătorile, posturile, pentru că nu aveam pe atunci călindare. Astfel pot să spun că a tras lumea la Dumnezeu, i-a adus în biserică, chiar dacă vremurile erau cum erau”, după cum mărturisea unul dintre bătrânii satului, Ceda Vuiakovici (Ceda al lui Vuiac), în vârstă de 89 de ani.

Viața ei era de călugăriță, simplă și în nevointă. Obișnuia să spună că ea este „prost monah”, adică un simplu călugăr. Postea aspru, mâncând fără ulei tot postul, „pe apă” cum zic cei din zonă. Așa au învățat și femeile în sat, rânduiala fiind urmată până astăzi. Apoi, oriunde o vedeai, cu oile pe câmp, era cu o carte în mână: de rugăciuni sau din Sfântul Isaac Sirul. Toate faptele și vorbele sale erau smerite, măsurate și fără ezitări sau compromisuri. Niciodată nu folosea nici măcar o minciună nevinovată pentru a ieși dintr-o situație.

A trebuit ca mama Mădălina să continue rolul său în biserică și comunitate și în anii care au urmat celui de-Al Doilea Război Mondial, când în Iugoslavia se instaurează regimul comunist, potrivit credinței și vieții duhovnicești. Oamenii își pierdeau și bruma de credință pe care o mai aveau, iar Sfânta Magdalena de la Mălăinița, prin vorba ei măsurată și prin faptele sale bune, trezea conștiințele și îi apropia pe oameni de Dumnezeu. Prin purtarea simplă și prin curajul mărturisitor, ea i-a adus sau i-a ținut pe oameni lângă Hristos, contracarând învățăturile atee comuniste.

Pacea și bucuria plecării la Domnul

În ultimii ani ai vieții ei a trăit singură, fiul ei, Tadia, mutându-se cu familia din localitate. Sfânta

Magdalena a stat în Mălăinița până aproape de sfârșitul său, atâta timp cât a fost în stare să mai facă drumul de 10 kilometri până la biserică și înapoi. Apoi, se pare că a făcut un atac vascular cerebral, rămânând cu o mână și un picior paralizate. Pentru că nu mai putea merge la biserică, cu șase luni înainte de sfârșitul ei s-a mutat la Negotin, un orașel la 20 de km de Mălăinița, în care probabil că se mutase și fiul ei. Aici biserica era la doar un 1 kilometru distanță și ea se ducea mereu acolo.

Când ceasul morții s-a apropiat, spovedită și împărtășită, cu fața strălucitoare și plină de zâmbet, făcându-și cruce cu mâna sa tremurândă, cu lumânarea în mână, și-a dat sufletul senină și împăcată. Acum Îl vedea ea pe Dumnezeu!

Slujba de înmormântare a avut loc la biserica din Negotin, preoți și mulți oameni au umplut lăcașul de închinare. A fost înmormântată în cimitirul din localitate. Peste aproape 50 de ani, preotul român Boian Alexandrovici, se pare și rudă a Sfintei Magdalena, i-a strămutat în Mălăinița trupul sfânt. Cu îndrăzneală și curaj, părintele Boian Alexandrovici a început construcția unei biserici în Mălăinița. Dar autoritățile sârbe, ecleziale și locale, nu au permis acest lucru, biserica fiind demolată. Apoi, pe terenurile și în curtea părintelui Boian Alexandrovici a fost ridicată o bisericuță, punctul de plecare al unei mănăstiri. În curtea mănăstirii au fost mai întâi îngropate sfintele oseminte ale mamei Mădălina. Slujba de târnosire a bisericii, cu hramul Sfinților Arhangheli, a fost săvârșită în anul 2016 de Preacucernicul Preot Boian Alexandrovici, Protopop al Daciei Ripensis și Vicar al Timocului.

Moștenirea duhovnicească a Sfintei Magdalena de la Mălăinița

Sfintele oseminte ale mamei Mădălina au fost deshumate și îngropate în biserica Sfinților Arhangheli, iar o parte dintre moaște au fost puse într-o raclă, spre închinare. La baldachinul care acoperă mormântul și pe care se află racla cu moaștele sfintei este o icoană a acesteia, iar alături de baldachin, o icoană cu Sfintele Parascheva de la Iași și Magdalena de la Mălăinița împreună. Astăzi ele sunt prăznuite în calendarul Bisericii Ortodoxe Române pe 14 și

respectiv 15 octombrie. De altfel, și pentru sârbi Cuvioasa Parascheva este o sfântă deosebită, bucurându-se de o cinste și evlavie aparte, căci între anii 1398-1521 moaștele acesteia au stat la mănăstirea Županjevaca (1398-1417), apoi în Belgrad, la biserica Maicii Domnului „Ružica” din fortăreața numită azi Kalemegdan (1417-1521). În 1521 orașul a fost cucerit de sultanul Suleiman Magnificul, iar moaștele au fost mutate la Constantinopol.

Această primă mănăstire românească construită în Valea Timocului după aproape 200 de ani este ocrotită de Sfinții Arhangheli, de Sfânta Cuvioasă Parascheva și de Sfântul Niceta de Remesiana și, desigur, de Sfânta Magdalena de la Mălăinița. În această curte se află și casa în care mama Mădălina a stat 33 de ani, acum muzeu. Tot aici a mai fost ridicată o mică biserică cu hramul Sfintei Cuvioase Parascheva.

La moaștele Sfintei Mădălina vin de câțiva ani credincioși români (vlahi) și sârbi și se roagă. Au avut loc minuni, printre care vindecarea unui copil bolnav de leucemie sau eliberarea unor femei de sub stăpânirea duhurilor rele (în această zonă existând și azi femei care practică magia).

La 13 septembrie 2026, Mănăstirea Sfinților Arhangheli din Mălăinița a fost în mare sărbătoare căci a avut loc proclamarea locală a canonizării Sfintei Magdalena de la Mălăinița. Acest loc devine un loc

de pelerinaj unde „rumânii” de aici și din țară se simt acasă, între Cuvioasa Parascheva și Sfânta Magdalena. În toată Valea Timocului sunt peste 200 de sate în care trăiesc aproximativ 300.000 de vlahi (rumâni), dar care nu aveau, până de curând, decât 8 locașe de închinare, din care numai 4 biserici, restul - paraclise sau case. Ca și în viața ei, Sfânta Magdalena de la Mălăinița mai face o minune: construirea acestei mănăstiri românești, chemându-i pe toți

românii să vină aproape de biserică și de Hristos, să nu-și piardă credința, să nu-și uite neamul. Fiică a două neamuri, român și sârb, la mormântul și moaștele Sfintei Magdalena de la Mălăinița sunt strânși laolaltă toți, români, sârbi și alți ortodocși ca să se bucure de prânzul duhovnicesc, de tainele și harul Bisericii lui Hristos.

Și chiar dacă ne este greu să ajungem în pelerinaj la moaștele ei, putem să-i citim acatistul sau paraclisul de praznicul ei sau

oricând avem o nevoie, căci ea răspunde tuturor în toate necazurile pe care le avem și ne reamintește că „Vede Dumnezeu!”. Dacă ar fi printre noi sigur ne-ar îndemna să nu lipsim niciodată de la Sfânta Liturghie, căci avem aproape biserica, pentru că ea nu a lipsit de la biserică, deși făcea 5 kilometri până acolo, pe frig și arșiță, pe ploaie sau ger. (Foto: doxologia.ro și ziarul lumina.ro) ♦

Maria Buleu

SFINȚII DOCTORI FĂRĂ DE ARGINȚI COSMA ȘI DAMIAN (17 OCTOMBRIE)

În biserica noastră se află și părțile din moaștelor Sfinților Doctori fără de arginți Cosma și Damian, cei din Arabia, prăznuiți la 17 octombrie. Prin bunăvoința familiei Rossin din Italia am primit acest scump odor pe care le îl avem încrustat într-o icoană a Sfinților Cosma și Damian.

Cei doi frați s-au născut în Siria romană istorică, nu departe de Constantinopol, adică Turcia de astăzi. Cunoșteau meșteșugul doctoricesc, iar după ce au crezut în Hristos tămăduiau fără plată mulțime de bolnavi, nu numai cu leacuri, dar mai ales cu puterea lui Hristos. Trecând prin cetăți și prin sate, propovăduiau pe Hristos și în numele Lui dădeau tuturor tămăduiri.

Sfinții Cosma și Damian au pățimit cinci chinuri, dar au rămas nevătămați: bătaia, aruncarea în mare, temnița, focul, pietrele și săgetări. Cu puterea lui Hristos au ieșit nevătămați din toate pătimirile.

După ce s-au preamărit prin învățătura și prin minunile lor pretutindeni, Sfinții Cosma și Damian au fost prinși de ighemonul din regiunea Ciliciei, din vremea împărăției lui Dioclețian (284-305) și Maximilian, împărații prigonitori ai creștinilor. Sfinții Cosma și Damian au mers la Eghea, cetatea Lisiei, în provincia Ciliciei și, ajungând înaintea guvernatorului Lisiei, au fost siliți să aducă jertfă idolilor. Fiindcă ei nu au vrut și au mărturisit cu îndrăzneală pe Hristos, judecătorul a poruncit mai întâi ca să-i bată fără milă, apoi i-a legat și i-a aruncat în fundul mării. Iar ei, cu ajutorul puterii dumnezeiești, au scăpat de la înec, pentru că îngerul Domnului a dezlegat legăturile lor și i-a scos sănătoși la uscat.

Văzând judecătorul acest lucru, a poruncit să-i aducă la dânsul și i-a întrebat, zicând: „Spuneți-mi mie care sunt acele farmece ale voastre cu care v-ați mântuit din mare, pentru că și eu vreau să urmez învățaturii voastre”. Iar ei au răspuns: „Suntem creștini și nici un fel de farmece nu știm și nici nu ne trebuie aceste, pentru că avem puterea lui Hristos, Care ne izbăvește pe noi din toate primejdiile și mântuiește tot omul care cheamă numele Lui cel preasfânt”. Și băgându-i în temniță, a doua zi sfinții au fost aruncați în foc, ieșind întregi și din acesta, căci focul s-a stins. Măniindu-se foarte tare, ighemonul a poruncit să-i spânzure și să-i chinuiască. Slujitorii, după porunca judecătorului, au aruncat cu pietre asupra lor ca să-i ucidă, dar pietrele, sărind de pe trupurile lor ca de pe niște ziduri, zburau asupra celor ce le aruncau și pe aceia îi ucideau. După aceasta au aruncat cu săgeți asupra sfinților, dar și săgețile, la fel ca și pietrele, nu au vătămat trupurile lor, ci îi răneau numai pe săgetători.

La sfârșit, ighemonul văzându-i nebiruiți pe pătimitori, i-a condamnat la tăiere de sabie. Martiriul lor a avut loc în Cirro, o localitate nu departe de Antiohia Siriei, în anul 303.

Imediat după moartea lor mucenicească, trupurile sfinților au început a face multe minuni și foarte

multe vindecări.

Aceste nenumărate vindecări au determinat pe Episcopul creștin Teodoret (trecut la Domnul în anul 458), Episcopul orașului Cirro, locul martiriului sfinților, să împartă trupurile sfinților, trimițând fragmente din sfintele lor moaște în multe din bisericile din întreaga lume.

La Roma, între anii 526 și 530, în timpul papei Felix al IV-lea, a fost construită o biserică creștină, închinată Sfinților Doctori fără de arginți Cosma și Damian. Această biserică rezistă și astăzi trecerii timpului și este situată în apropierea Colosseumului, în zona Forului Roman, și se poate vizita și astăzi, fiind în plină activitate. În această frumoasă biserică se găsesc fragmente importante din moaștele Sfinților Cosma și Damian la care pelerinii se roagă pentru vindecare. (Informații: **Eliana Petria**) ♦